

Västerås kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Norra Vallbyskolan i Västerås kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Västerås kommun att senast den **24 augusti 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Undervisning och lärande

Skolinspektionen konstaterar att Västerås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna ser till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetsätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. (Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)

Åtgärder

- Rektorn ska säkerställa att lärarna ger eleverna reellt inflytande på arbetsätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Västerås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8-12 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Rektorns ska säkerställa att,

- elevernas behov av särskilt stöd skyndsamt utreds, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

- eleverna ges särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Västerås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

- Huvudmannen ska säkerställa att psykologen används i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete, och inte enbart åtgärdande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen konstaterar att Västerås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Rektorn ska:

- I samverkan med lärare, följa upp skolenhetens kunskapsresultat i alla årskurser och ämnen på en skolövergripande nivå. Uppföljningen ska ske kontinuerligt och löpande.
- Tillsammans med personalen, analysera elevernas kunskapsresultat och måluppfyllelse i alla årskurser och ämnen på skolövergripande nivå.
- Utifrån analysen av kunskapsresultatet och måluppfyllelsen, identifiera och besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder samt planera för genomförandet av dessa.
- Dokumentera det systematiska kvalitetsarbetet.

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att Norra Vallbyskolan brister i arbetet med att säkerställa att eleverna ges möjlighet att utöva inflytande över undervisningens innehåll och arbetssätt. Av Skolinspektionens utredning framgår att det finns elever som sällan eller aldrig ges inflytande över sin undervisning på så sätt att de får påverka innehållet i undervisningen. Skolinspektionen bedömer även att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Skolans rutiner för arbete med extra anpassningar och särskilt stöd behöver förbättras. För att öka måluppfyllelsen är det viktigt att särskilt stöd ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till. Vidare bedömer Skolinspektionen att det finns brister i elevhälsans arbete på skolan. Skolpsykologens uppdrag på Norra Vallbyskolan är främst åtgärdande vilket innebär att alla funktioner i elevhälsan inte främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande. Slutligen bedömer Skolinspektionen att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Skolan har inte följt upp och analyserat kunskapsresultaten och måluppfyllelsen i alla årskurser och i alla ämnen. Skolan utvecklingsåtgärder utgår därför heller inte från en analys av kunskapsresultaten och måluppfyllelsen i alla årskurser i alla ämnen.

Föreläggande

Undervisning och lärande

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i undervisningen vid Norra Vallbyskolan. Vid tillsynen konstateras att det finns elever som sällan eller aldrig ges inflytande över sin undervisning på så sätt att de får påverka innehållet i undervisningen. Att eleverna får inflytande över undervisningens utformning och innehåll är viktigt för att säkerställa undervisningens kvalitet och möjligheten att anpassa lärandet efter elevernas behov och förutsättningar.

Enligt läroplanen ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

I läroplanen står vidare att läraren ska utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan. Enligt läroplanen ska läraren även svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad.

Av Skolinspektionens utredning framgår att det i undervisningen varierar mellan olika klasser och lärare i vilken utsträckning undervisningen utformas på ett sådant sätt att eleverna får ett reellt inflytande på arbetsformer och innehåll. I Skolinspektionens intervjuer med elever på skolan framkommer att eleverna sällan eller aldrig får vara med och bestämma kring innehåll och arbetssätt i undervisningen. Ibland får de enligt en elev vara med och rösta om vad de ska göra när de är klara med en uppgift. En elev

säger att de i elevens klass dock fått vara med och bestämma om vilket land de ska arbeta med under ett temaarbete. Eleverna berättar att de har klassråd och elevråd.

I Skolinspektionens intervjuer med lärare på skolan uppges att eleverna ibland får vara med och bestämma vad de ska göra, men att det framförallt sker i val av fria aktiviteter snarare än i planering av undervisningens innehåll. En lärare berättar att eleverna har fått vara med och bestämma hur de skulle redovisa ett temaarbete föregående läsår men kan inte ge exempel på hur de innevarande läsår gett eleverna möjlighet att påverka undervisningens innehåll och arbetsätt. En annan lärare säger att eleverna får inflytande genom att ämnet i sig bjuder in och styr på vilket sätt eleverna ska få påverka. En lärare säger att eleverna får vara med och bestämma vad de ska göra främst när det är mer fria aktiviteter. Elevinflytande sker enligt lärarna exempelvis genom klassråd, elevråd och matvärdar.

På frågan om det på skolan finns en strategi kring hur de ska arbeta med elevinflytande svarar lärarna i en av intervjuerna att det inte finns.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Norra Vallbyskolan inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Västerås kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med särskilt stöd vid skolan. Skolinspektionens utredning visar att ansvariga på skolan inte utreder stödbehovet skyndsamt för samtliga elever som är eller kan vara i behov av särskilt stöd. Utredningen visar också att ansvariga på skolan inte alltid säkerställer att elever i behov av särskilt stöd ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs. Skolinspektionen bedömer att det på skolan, och hos lärarna, saknas en systematik, struktur och helhetssyn i arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd. Att det saknas en tydlighet när extra anpassningar bör övergå till särskilt stöd medför en risk för att elever inte skyndsamt ges det stöd de behöver för att kunna nå kunskapsmålen. Det är en central del av skolans arbete att ge extra anpassningar och särskilt stöd för att stötta elever i behov av sådant stöd. För att det ska kunna ske behöver skolan ha ett fungerande arbete med att utreda, bedöma behovet, ge stöd samt följa upp och utvärdera effekterna av de vidtagna åtgärderna. Bristande rutiner i det arbetet medför en risk för att elevernas stödbehov inte upptäcks i tid och att elevernas möjligheter att nå kunskapsmålen försämras.

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Om en utredning visar att en elev är i

behov av särskilt stöd, ska eleven ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Av Skolinspektionens utredning framkommer att ansvariga på skolan inte utreder stödbehovet skyndsamt för samtliga elever som är eller kan vara i behov av särskilt stöd samt att det finns elever på skolan vars stödbehov inte tillgodoses. I Skolinspektionens intervju med elevhälsans representanter framkommer att rutinerna för extra anpassningar och särskilt stöd inte alltid fungerar. En elevhälsorepresentant uppger att det nog kan vara lite "luddigt" för lärarna exakt när ett elevärende bör lyftas vidare till elevhälsoteamet och att kunskapen om detta kan variera mellan lärare och i olika klasser. Den person som i elevhälsan under innevarande läsår har det specialpedagogiska uppdraget och ska stötta lärarna i deras arbete med eleverna uppger i intervju med Skolinspektionen att det finns många elever på skolan som har stödbehov och att den specialpedagogiska kompetensen på skolan inte räcker till för att möta alla behov hos lärare och elever. I Skolinspektionens intervjuer med lärare på skolan uppges att mycket görs för eleverna löpande men att det inte alltid görs systematiskt och strukturerat. Skolan har enligt de intervjuade lärarna en ny rutin för att lyfta ärenden till elevhälsan men att den nya rutinen ännu inte riktigt tillämpas fullt ut av samtliga lärare. Enligt lärarna finns det också flera elever som har behov av mer studiehandledning på modersmålet som inte får det behovet tillgodosett. Rektorn säger i intervju med Skolinspektionen att personalen vet vilka behov eleverna har och sätter in stöd i form av extra anpassningar, men att de inte dokumenterar vad de gör och följer inte upp att de extra anpassningar som satts in gett önskad effekt. Rektorn uppger även att personalen har fått bristfällig kompetensutveckling om den nya läroplanen och de nya reglerna kring åtgärdsprogram och extra anpassningar. Rektorn bekräftar att det finns en elev med ett omfattande behov av studiehandledning på modersmålet och att det stödet eleven nu får inte räcker till. Rektorn uppger dock att det är något som rektorn kommer att se över och eventuellt utöka tiden. För denna elev finns heller inget åtgärdsprogram upprättat.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Norra Vallbyskolan inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Västerås kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionens bedömning är att det finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Skolinspektionens utredning visar att det saknas ett förebyggande och hälsofrämjande arbete på skolan som omfattar samtliga kompetenser i elevhälsan och som utgår från hela elevgruppens aktuella och kartlagda behov. Visserligen har skolan tillgång till en psykolog som genomför ett åtgärdande arbete på skolan i form av utredningar och deltar vid handledning av enskilda elevärenden.

Psykologen deltar däremot inte i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Elevhälsoarbetet förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans olika kompetenser samt övrig personal och den samverkan försvåras eftersom psykologkompetensen endast inkallas vid behov och för ett åtgärdande arbete. Det är av största vikt att samtliga elevhälsans kompetenser arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Enligt skollagen ska det för eleverna i förskoleklass och grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Förarbetena till skollagen lyfter fram att elevhälsans arbete förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling och undervisning om tobak, alkohol och andra droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning med mer (prop.2009/10:165 s. 276).

Skolinspektionens utredning visar att elevhälsan vid Norra Vallbyskolan omfattar samtliga kompetenser. I intervju med Skolinspektionen uppger elevhälsans representanter att skolpsykologens uppdrag hitintills endast omfattat tester och observationer och att skolpsykologen inte har arbetat förebyggande och hälsofrämjande på skolan. Elevhälsans representanter uppger att skolpsykologens tid främst har räckt till utredningar och uppdraget har inte omfattat någon handledning till lärare.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Norra Vallbyskolan inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Västerås kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Utredningen visar att skolenhetens kunskapsresultat i alla årskurser och ämnen inte följs upp och analyseras. Eftersom rektorn inte följer upp och analyserar samtliga kunskapsresultat kan rektorn inte heller utifrån en analys av kunskapsresultaten besluta om utvecklingsåtgärder, samt se till att rätt utvecklingsåtgärder genomförs. Ett bristfälligt kvalitetsarbete kan leda till att brister i verksamheten inte upptäcks och åtgärdas. Detta kan i sin tur få till följd att eleverna får sämre förutsättningar att nå målen för utbildningen.

I skollagen föreskrivs att rektorn ansvarar för att det vid skolenheten bedrivs ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska

kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt framkommer att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen tillse att nödvändiga åtgärder vidtas. Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98), innebär systematiskt och kontinuerligt att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt, med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen.

I Skolinspektionens intervju med lärarna berättar de att rektorn och ledningsgruppen har tagit fram flera mål som ska följas upp framöver. De har under innevarande läsår bland annat dokumenterat en del i form av planer exempelvis studie- och yrkesvägledningsplan, plan mot kränkande behandling och enkäter om trygghet. Skolan har också en enhetsplan som ledningsgruppen ska följa upp denna termin. Lärarna på skolan uppger dock att de först denna termin har fått en översikt över vad de ska börja jobba mot för mål.

I Skolinspektionens intervju med elevhälsans representanter framkommer att nationella prov, tester och screenings samt bedömningsstöd följs upp. Det är lärarna och specialläraren som är involverade i det arbetet. Rektorn har inte i övrigt förmedlat en tydlig plan för vad som ska följas upp på skolan.

Vid Skolinspektionens intervju med rektorn framkommer att elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen och årskurser inte följs upp och analyseras. Rektorn säger i intervjun att hon i slutet av detta läsår inte kommer att ha underlag för att analysera hur det går för eleverna på klass- och skolnivå annat än i ämnena matematik, engelska och svenska. Rektorn uppger vidare att hon har inlett ett arbete för att skapa rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet. Detta arbete har vid tidpunkten för tillsynen dock endast inletts. Skolan har exempelvis under innevarande läsår börjat arbeta med bedömningsmatriser som ska ligga till grund för uppföljning av elevernas resultat. Rektor uppger även att ett prioriterat utvecklingsområde är att skapa rutiner och mallar exempelvis gällande elevhälsans arbete. Vidare uppger hon att genom en analys av trygghetsenkäten fick skolan fram att situationen i omklädningsrummet är problematisk vilket åtgärdats genom att personal ska finnas på plats. Enkäten visade även att eleverna upplevde att det var för få rastvärdar på skolgården vilket nu är åtgärdat.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Norra Vallbyskolan inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Västerås kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Västerås kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Västerås kommun uppfyller författningarnas krav inom trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

På Skolinspektionens vägnar

X Malin Norell

Beslutsfattare
Signerat av: Malin Norell

X Terese Westin

Föredragande
Signerat av: Terese Westin

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Norra Vallbyskolan

Fakta om Norra Vallbyskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Västerås kommun under vårterminen 2018. Norra Vallbyskolan besöktes av Skolinspektionen den 17 januari 2018 och den 18 januari 2018.

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Västerås kommun under hösten 2017 och våren 2018. Norra Vallbyskolan besöktes av Skolinspektionen den 17-18 januari 2018.

Norra Vallbyskolan är en kommunal grundskola belägen i Västerås kommun. Skolan har vid tillsynstillfället 203 elever. Verksamheten omfattar förskoleklass, grundskola årskurserna 1-6 samt fritidshem.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets nationella statistik över de nationella ämnesproven som genomfördes läsåret 2016/17 varierade andelen elever som nådde kunskapskraven på delproven i ämnet matematik mellan 88,2-100 procent. Motsvarande resultat för riket var mellan 79,6-96,5 procent. I ämnet svenska varierade andelen elever som nådde kunskapskraven på delproven mellan 60,8-100 procent. Motsvarande resultat för riket var mellan 90,5-98,0 procent.

Årskurs 6

Lsåret 2017/18 är skolans första med årskurs 6 och nationell statistik saknas därmed.

Trygghet och studiero

I Skolinspektionens enkät som genomfördes våren 2017 svarade 77 procent av eleverna i årskurs 5 att de upplever att de har studiero på lektionerna. Av enkäten framgår vidare att 68 procent av eleverna i årskurs 5 känner sig trygga i skolan.